

ELŐFIZETÉSI ÁR

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 frt. 60 kr.

Egyes szám ára: 15 krajczár.

Előfizetni csupán a kiadóhivatalnál lehet
B.-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reklamációk és hírdetések a kiadóhoz intézendők.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HÍRADÓ.

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részére a nyílászárú
vonatkozó minden közlemények a szer-
kesztőséghez küldendők.

Hirdetések díja: 6t hasábsor petitsor
5 kr. — Nagyobb és többzetűri hírdé-
tések jutányosan csökkenthetők.

Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.

Nyíltár garmond sora 20 kr.

A községi törvény irányelvei.

Az új községi törvény sok udvös ujjtást tett, mely nevezetes reformok közül felsoroljuk a következőket: ugyanis a községi vagyon megvédésére fontos reformelvet alapított meg törvényhozásunk a községi számadások ellenőrzése a tökéletesb létesítésére is. Nemcsak kivette a községek kezeiből a pénztári kezelés és számvitel módját rendező szabályrendeletek alkotásának jogát, melylyel az előbbi törvény által helytelenül felruháztattak: helytelenül, mert arra kellő ismeretekkel és szak-képzettséggel távolról sem bírnak; hanem a számadásoknak, melyek a községi kedvező vagyon előidézésében vagy fentartásában egyik leglényegesebb tényezőit képezik, kellő ellenőrzéséről is gondoskodott (142. §), midőn a törvényhatóságot utasítja az iránti gondoskodásra, hogy községekben a számadások vizsgálatánál községen kívül álló alkalmas egyének megjelenjenek, ezen vizsgálatot vezessék a irányozzák.

Különösen nagy fontosságnak, a felügyelet szigorú alkalmazása tekintetében azon jogok, melyekkel a főispán ruháztatott fel a községek irányában. Jelen új törvényünk, az előbbinek nagy hiányait pótolva, megalapította: hogy az összes fegyelmi határozatok akár első akár másodfokon hozattak, ha nem fellebezettek tovább, felülvizsgálás eszközölhetése végett a főispánhoz felterjesztendők; továbbá, hogy a főispán maga is felruháztatik fellebbezési jogosultsággal minden fegyelmi határozat ellen, még akkor is, ha két egybehangzó határozat forog fenn, mi ellen törvényszerint további fellebbezésnek helye nem lenne; sőt új törvényünk a főispánnak azon jogot is meg-

adja (91. §.), hogy az előjárók ellen önmaga közvetlenül is elrendelhesse a fegyelmi eljárást, mint az előbbi 1870-ki és 1876-ki községi törvények csak a szolgabíráknak, alispánoknak, közig. bizottságnak és közgyűlésnek adtak meg. Ha meggondoljuk, mikép a fegyelmi jog gyakorlata egy főbiztosítót és óvazert képez a községi visszaesések ellen, melyek a községi élet f'alapját, a vagyoni állapotot tönkretehetik; s nem feledjük, miszerint sokszor megtörténhetik, hogy az alóbb közegek elmulasztják a kellő lépéseket megtenni annak érvényesítésére: természetesen fogjuk találni, hogy a főispán ebbeli jogosultsága ily messzire kiterjesztett, miután ezt magok a község jól fel fogott érdekei tették szükségessé.

De a felügyeleti jog célszerűbb alkalmazásán a kiterjesztésén kívül, a községi ügyek kezelése tekintetében is, a közigazgatás javítása a tökéletesítésre céljából számos reformokat hoz be jelen új törvényünk. Nevezetesen a községi illetőség szabályai összhangzába hozattak az állampolgárság megszerozhetőségének rendjével (7. §.) A szabad települhetőség gyakorlatát a községi a közérdekeknek megfelelőbb feltételekhez kötötte, főképp az erkölcsi bizonyítvány követelhetése által (9. 15. §.)

A képviselő testület alakítását célszerűbb és szabadelvűbb alapokra fektette, az abba beléphetők számát tetemesen kiterjesztvén (32, 33. §.) A névjegyzék össze állítása és a választások körüli eljárást is célszerűbben szabályozta. Fontos ujjítás, mikép a belügyminis-ter feljogosittatik, (61 §.) hogy bizonyos esetekben képviselő testületet feloszlatthassa, mit az állam érdekei elkerülhetlenné tehetnek.

Az, hogy a törvényhozás a községi a körjegyzők állapotának javítására is gondolt a töb-

bet tett az előbbi törvényeknél, bizonyosan általános helyesléssel találkozunk.

Tisztujtáson, a képtelen vagy veszedélyes elemek eltávolíthatása végett a kijelölési jog a fontos állomásokra a képviselő testület helyett a tisztujtó szék elnökére ruháztatott, és a rendőrkapitányok egészen a főispáni kinevezés alá helyeztettek.

A bírságolás tüzetesebben szabályoztatott, nehogy az illető önkényére hagyatassák. A fegyelmi eljárás általában helyesebben szerveztetett, különösen a rendbűntetések behozatala által is.

A szegény ügy kezelésének javítására megengedtetik, hogy a községek szegényeinek ellátása végett egyeülhessenek.

Azt hisszük, mindezen reformok udvös hatással leendnek községeink kifejlődésére.

Nógrádmegyei közgyűlés.

(Szeptember hó 2-án.)

Habár a közgyűlésnek kizárólagos tárgyát csupán az 1887. évi költségvetés megalapítása képezte; mindazáltal meggyónk azon kiváló tagjai, kik a közügyeket folytonos éberséggel kísérik a közgyűlésen is elég szép számban jelentek meg. Huszár István és Török Zoltán országgyűlési képviselőkön kívül a közgyűlésen részt vettek: gr. Csebrán László, Reményfy József, Huszár László, Csémniczky Károly, Fáy Albert, gr. Barczold Arthur, Madách Károly, Sréter Alfréd, Kacsorics Lajos, Beniczky Árpád, Szigárdó Samu, Orozsy Miklós, Garam Jenő, Dr. Plichta Soma, Simko Frigyes, Komjáthy Anselm, Vladár Viktor, Gardik Lajos, Fajcsor Sándor, Sztranyavszky Géza, Havas Gyula, Kacsorics Jenő, Zelenka Gyula, Veres Ernő (Horpáca) br. Buttler Ervin, Balás József, Balás Miklós és több megyei bizottsági tag, továbbá a központi tisztikar és a járásek főszolgabírói teljes számban.

A közgyűlést Sitovszky János alispán, nyitotta meg, jegyző könyv hitelesítőként Reményfy József és Komjáthy Anselm urakat kérvén fel.

TÁRCZA.

Pongrács Bóla.

(† Bécsben, augusztus hó 15-én 1886.)

Oly fiatal . . . már is tova vágyik a távoli világba . . .
Emberi létünknek terhelő őrök oda.
Ó, ne, ne menj! Isten; nézd: mily gyász éri családod;
Küldj meg az élettel, küldj meg a bért.
Vagy tán vágytad az? Szállj, ó szállj akkor az égbe.
Kérj a nyujtsa onyha vigaszt onnan a földre alál!

Lana.

Starenberg.

Irta: Vitális Mór.

Folyó évi július 17-én d. u. 1 órakor indult velünk a müncheni központi pályaudvarból Starenberg felé a gyorsvonat.

Starenberg!

Ez a sokat emlegetett, szomorú csengésű szó benem is lángra gyújtotta a kíváncsiságot, de még ezen a turista erőnyen kívül — úgy vettem észre — valami más, melegebb érzés is lopódzott szívembe: számalom, vagy rokonszenv? Tudja Isten!

Ez a kis falu, ahol a tizenkilencz század legnagyobb tragédiájának utolsó felvonása felett csapódtak össze a kék hullámok, valami kimondhatatlan, titkos vonzó erővel hatott reám. Pillanatokra bele képzeltem magam a tragédia szerencsétlen helyzetébe. Ott ültem a kék tavon arany csónakban . . . Körülöttem a rózsaszínű hattyúk tollairól permetezett a csillogó vizgyöngy, evezőm körül a síma tükrön gyűrűk verődtek, mindig nagyobb karikába szélesedve, míg végre lassan — lassan egészen elenyésztek . . .

Ob sivar, üres lelke, prózai világ! Lenézted azt, aki a te kicsinyes, nagyképp bábszínházadban nem akarja viselni a csörgő sapkát, akinek szelleme elhagyja a ti vort utaitokat a ki magasabb élvekre vágyik, mint a tiétek, amely mindig számokra redukálható; lenézitek ünhittaságok, ledéraságok ferde nagyzások, tribúnjéről és azt mondjátok reá, hogy — örült . . .

Álmodozásomból a vonat lassuló zakatolása vert fel.

Az ötven perczből, mely alatt Münchenből Starenbergbe lehet jutni, már csak néhány volt hátra. Kínzótem a kocsik ablakán.

Köröskörül a müncheni fensiknek halmokkal fedett panorámája terjedt egészen a látóhatárig, ahol az ég bajor földre hajlik, csak távol dél felé, szemfárasztó mezeségben villantak elő a hófödte hegyóriások, az Alpok.

A szorgalommal művelt földek, a gondozott fenyvesek a itt ott előbukkanó falvacskák, keskeny templomtornyaikkal kellemes benyomást tesznek az emberre. A lokomotív szelepjén éles fűtyöléssel tödült ki a fárólátó gőz. Megérkezünk.

A bajor vasutak gyorsabbak a mieinknél és az 60 percz ütdőt számítva, Starenberg messzebb esik Münchenből, mint Budapesttől Vác.

Leszállottunk és gyors léptekkel siettünk a valóban díszes és nagy gőzhajóra, mely már egészen meg volt telve részint mulatni vágyó müncheniakkal, részint pedig turistákkal. Most hát a Würmseen, vagy Starenbergi tavon himbálodtunk, amely II. Lajos kasszetrofáján kívül mireánk is gyászos emléke, mert gróf Mailáth János, a jeles történetíró, Henriette leányával 1855. évben szintén ide, a hús hullámok alá menekült az élet elől.

A hajón azonnal figyelmestettek az ide látó Bergre és a tó partján látható fehér táblára, amely a

szerecsétlen király halálutójának a helyét jelözi. Később megtudtam, hogy bár a király csakugyan a tábla közelében lelto halálát, de az csak a gőzhajó számára odahelyezett jel a viz csekély voltát jelenti.

A hajó első állomása Leontia, ettől félóra távol-ságban északra fekszik Jerg.

Mi nem utánostuk a müncheniek példáját, akik még Leontinban kiszállottak, mert élvezni akartuk a tó szépségét. Es nem csalódtunk. Két és fél órai kör-utunk alatt láttuk Miksa bajor herczeg fejedelmi kastélyát és látásánál sajátságos érzés fogott el, bizonyos pietással tekintettük, de hogy is ne, hisz ebben a kastélyban született a magyar nemzet védő augsala Erzsébet királynőnk!

Itt van Feldaffing, királynőnk kedves nyári mulató helye hol évenként egy szerény fogadóban szokott néhány hetet tölteni.

Igaz, hogy Starenbergnek nincs Fürdje, nincs Csóbáncoza, Szigligetje és Tihanyja, de hullámmozott partjain azebbnél szebb villák díszlenek.

Starenberghez képest a mi Balatonunk egy kis tenger, mert míg a Balaton hossza 48, szélessége pedig 8 kilométer, addig Starenberg hosszúsága csak 20 szélessége 4 k. m. Magassága a tenger színe felett azonban 1983 láb.

A befásított partok, a tenger színe feletti magosság enyhítik a levegőt a itt a legnagyobb forróság is tűrhető, egyáltalában a klimatikus tényezők egy évenként megnövekedő középhőmérséklet biztosítanak, amely mindig kellemes.

A jó levegő, a balmai vidék mesterkéletlen, természetesen szépsége ide csallja az embereket. A fejedelmi ház tagjainak is itt vannak a legkedvesebb mulató helyei.

(Folytatás következik.)

Ezenkét Tihanyi Ferencz h. főjegyző által előterjesztett az 1887-ik évre szóló megyei költségvetés, melynek szükséglete, ugyan annyi fedezettel 72996 forintban alapított meg.

A költségvetés, mely ellen a törvényes 15 nap alatt észrevétel senki által sem történt, egyhangulag elfogadtatott és az elfogadási határozat jogerőre emelkedése után a nagym. belügyminiszteriumhoz terjesztetni rendeltetett.

A költségvetésben kizárólag Harmos Gábor volt főjegyző részére megalapítva volt 540 frtnyi lakbér il. lőtmény 300 frtra apasztatott.

Vladár Viktor bizottsági tag indítványt tett, a lelkészek által a levéltár számára küldött anyakönyvi másodlatok egyöntetű vezetése tárgyában. Ezen másodlatok, melyek a sorozási, családi és örökösödési ügyek tekintetében fontos szerepet játszanak, legtöbb lelkész által hiányos és az áttekinthetőség nehezítő alakzatban terjesztettek be. Miért is az egyöntetűség kedvéért észszerűnek találja, hogy a lelkészeknek minden év deczember havában kellő mennyiségű nyomtatvány minták küldessenek ki. Ezen indítványt Reményfy József is támogatja és elhatároztatott, hogy ily nyomtatványi minták az alispán által a lelkészek számára kiadassanak.

Ezenkívül jóváhagyott a fegyelmi vizsgálat alá vont választott tisztviselőkre nézve, valamint az utrendőri ügyekre vonatkozó szabályrendelet.

Több tárgya a közgyűlésnek nem lévén, a közgyűlés elnökölt alispán által feloszlattott.

Közigazgatási bizottsági ülés.

(Szeptemb. 2-án.)

Jelen voltak: Benicsky Árpád, gr. Berchtold Arthur, gr. Czebián László, Hanzély László, Huszár István, Kövy Tivadar, Madách Károly, Reményfy József, és Sréter Alfréd urak.

Előlk gróf Győrky Ábrahám főispán meggyíván az ülést, bejelenti, hogy gróf Pejacsevich Arthur sürgős dolgai és elfoglaltsága miatt az ülésen részt nem vehet. Főjegyzőnk hivatalnoknak Reményfy József és Kövy Tivadar urak kérésük fel.

A törvényhatósági ipartanácsba beválasztottak rendszer tagokul: Bachár Gyula és Manóssy Alajos, póttagokul: Aninger László és Molnár József.

Felolvasatott az alispáni jelentés, melyből kiemeljük a következőket: a nm. földmívelési miniszterium intézkedett a földfedeztetési állomások iránt, mely ügyben az állomási helyek megalapítására nézve a hó 12-re szakmunkásoknak hivatali egybe. A ca. kir. hadsereg részére szükséges állomány közvetlenül a termelők-től fog beszeresztetni, ezen fontos gazdasági ügyben a a hirdetések, már is kibocsátattak. Az e tárgyú min. határozat lapunkban is közöltetvén, arra esztal is felhívjuk a létszámterítő gazdák közönség figyelmét. A jelentés jelzi, azon sajnós körülményt, hogy a filloxera Nagy-Oroszban kiűzték a becekkel szőlőkben is jelennek.

Soltovszky János alispán a nógrádmegyei szomoru gazdasági viszonyokra és rossz termésre reflectálva, jelenti, hogy a termelési adatok közönségeként összegyűjtésre és szapt. 20-ig vesendő bejelentésre a járási szolgabírók utasítva lettek. Ezen adatokból fogja a megbízott küldöttség a nm. pénzügyminiszteriumhoz a felirást elkészíteni azon célból, hogy az adóvégre hajtások megkönnyítésben lehet eynhén és méltányossággal fogantatásának. Hogy azonban ezen felírás a pénzügyminiszteriumnál kedvezőleg elintéztessék, bizottság nevében felkéri az elnökölt főispánt, hogy a feliratot hathatós befolyásával támogatva a miniszternek személyesen adja át.

A főispán késéggel enged ezen felkérésnek és megígéri, hogy a helyzetről a minisztert felvilágosítja, és mindent el fog követni, hogy a bizottság óhajtatásának elégtétessék.

A kis-teremnei gyógytár gondnokul Kulín Géza okleveles gyógyszerész megerősített.

A királyi ügyészség jelentése szerint a b. gyarmati kerületi fogházban a múlt hónapban letartóztatva volt 234 férfi és 20 nő személy. Megszökött 2.

Reményfy József ezen gyakori eszkési esetekre aggályát fejezi ki. Szinte ily körülmények közt vagy a börtön épülete hiányos, vagy pedig a felügyeletben van hiba. Helytelennek találja továbbá azon intézkedést, hogy más megyebeli, különösen pedig budapesti fegyencsek, börtönbüntetésük kiállása után minden fedezet nélkül bocsátatnak szabadon, úgy hogy ezek itt a városban veszélyes betöréseket követnek el.

Ezen ügyhöz Huszár István és az alispán is hozzá szólván, a királyi ügyészség fel fog bízni, hogy a múlt hónapban történt szökésre nézve tisztes jelentést tegyen s adja arra is véleményét, hogy az ide nem illetékes és szabadságbüntetésüket kiálló fegyencsek, haza toloncztatásuk iránt intézkedés lehet-e?

Reiner Salamon adóügyi felelőse két egybe-hozzát határozat folytán elutasított.

Több rádi lakos panaszt emelt az ottani előjárás ellen, illetéktelen végrehajtási költségek szedése miatt. panasz vizsgálat végett a járási szolgabírónak kiadott, oly utasítással, hogy a vizsgálat eredményét illetékes intézkedés végett az alispánnal közölje.

Doman Ferencz felelőse, Gyarmat város előjárásának azon határozata ellen, mely a kertjében levő pocsolva elvezetésének és e célból árok készítésének költségeiben marasztalta, illetékes intézkedés végett az alispáni hivatalhoz tételtett át.

Reményfy József panaszt emelt, hogy a bagatell ügyek a községekben a szegény nép kárára pontatlanul intézhetnek és hajtathatnak végre. Ennek folytán egy régi határozat alapján a szolgabírók és Losoncz város polgármestere utasítottak, hogy ezen ügyek elintézését szigorúan ellenőrizzék, s félveves jelentéseiket terjeszték be.

Pencz, Rád, Kosd és Keszeg községek kérvényt intéznek a pénzügyminiszteriumhoz, hogy a filloxera által elpusztított szőlők megvizsgálására a kormány részéről biztos küldessék ki, e hogy az ezen szőlőkre kivetett adók törlesbe hozassanak s addig is a végrehajtások felfüggesztessenek. Ezen kérvény pártolólág felterjesztetik s egyszersmind bizottság szemeltetett ki, mely a biztos részére a kellő felvilágosításokat megteendő. Ezen bizottság tagjainak megválasztottak: az adófelügyelő, továbbá Szántó, Kozáky és Bene földbírtokosok, az adófelügyelő pedig megkerestetik, hogy az adóvégrehajtásokat fuggassze fel.

Br. Nyáry Béla-nak, br. Rodmanicsky László bérője elleni panasz tárgyában az alispáni határozat jóváhagyatott.

Arvügy: Aug. havában az elintézendő ügydarak száma: 11265 volt, melyből elintéztetett: 9685, hátralék: 1678. Gyámpénztárilag kezelt érték: 500,839 frt 65 kr.

Jogügyek. Jozsefszky Antal p. zennyi lakos felelőse Lőcs község azon határozata ellen, mely őt 14 frt eselődijban marasztalta, felszerelés végett kiadott a járási szolgabírónak.

Nagy vitára adott alkalmat Kálló község munka váltásai egyezménye, melyet az ottani róm. kath. lelkész és kántorral létesített s mely szerint a papi és kántori szolgálmányok 400 frtban váltattattak meg a község részéről. Ezen egyezmény a váci püspök által is jóváhagyatott. A 400 forint kivetésére s a behajtás módosítására nézve az egyezményben intézkedés téve nincs, a község a páronkénti kivetést határozta el. A szolgabíró, pedig az adó forint utáni kivetést. A vallás és közokt. miniszterium a canonica visitatio alapján az abban foglalt communitas fogalom szerint nem az egyházi, hanem a polgári községet értelmesszén, az egyezményi összeget az egész polgári község által találja fizetendőnek. Az ügyhöz tisztesen hozzá szólott különösen az alispán, továbbá Reményfy és Huszár urak, azon elvnek adván kifejezték, hogy a 400 frt nem a communitást, hanem csak az azokat terhelheti, kik előzőleg a papi és kántori szolgálmányok teljesítésére kötelezve voltak. Minthát pedig ezen körülmény egy általában nincs felvilágosítva, a vizsgálat ez irányban rendeltetett el s ennek teljesítésével Posztóczy János és a szolgabíró bíztak meg. A jelentés bizottságnak lez javaslat végett kiadva, melynek tagjai: az alispán, Reményfy, Kövy és Melicher urak.

Losoncz Tugár vásártartási jogot nyervén, panaszt emelt, hogy ezen vásárra Losoncz felől jövő községet a losonczai vásárbérő vámolja meg. A panasz kiadott a losonczai polgármesternek és a járási szolgabírónak vizsgálat végett, kik jelentéseiket az alispánhoz tartoznak beadni illetékes intézkedés végett.

Adó ügy. A múlt hónapban is tekintélyes visszacsés mutatkozott.

A filloxera által tönkre tett szőlők dízema váltásának leírása tárgyában törvényhozási intézkedés végett a közgyűléshez átiratik.

A pénzügyminiszterium azon elvi határozatot mondta ki, hogy adóügyben ingatlanok ellen rendelt árverési ügyben további felelőseinek helye nincs. Ez eörlmesnek találattván, felírás tétetik a miniszteriumhoz.

Az egészségügyi jelentés tudomásul vétetett.

Reményfy József a következő esetele: hozzá elő: ugyanis megtörtént az, hogy Surányban a céplőgép egy embernek jobb karját leszakított, ott Surányban az elsősegélyben nem részesült a beborított Gyarmatra, hol hosszadalmas eljárás után lett csak a kórházba fel véve. Ennek következtében a szegény ember elvérzett s meghalt. Kérde, megfelelnék e a géptulajdonosok azon szabály rendeleti intézkedésnek, melyszerint gépeik mellett kötszereket tartani kötelezvék. Erre Kacsokovics Gyula főorvos válaszolt s kijelenté, hogy az illető egyén dr. Bogdán Mihály orvoshoz szállított be, ki a gyógykezelést teljesítette.

Ez esetből folyólag elhatároztatott, hogy a géptulajdonosoknak a használati bizonyítvány kiadása mellett egyszersmind azon szabályrendelet is adassék

ki, mely a kötszerek tartását elrendeli, s kifejezés adott annak, hogy célszerű lenne, ha gyógyszerészeink ily kötszereket határozott árak mellett árussítassanak, még pedig egy egy géphez szükséges kötsz. és orvos szereket egy egy dobozban összetéve.

Ütgy. Főmérnök jelentése szerint a közlekedés megfelelő volt. A gimpli hidon a két hidó elkészült és a bák-penczi út vonal is halad előre.

Az állami utakra útvizsgálókat megválasztottak: Madách Károly, Hanzély László és Benicsky Árpád urak.

A vicinális ügyben az alispán azo i javaslatát terjeszté elő, hogy miután a vicinális bizottságok elnökei köteleességeiket nem teljesítik, s a bizottsági tagokat a számadások elkészítése céljából össze nem hívják; határozassék el, hogy az esetben, ha az elnökök a jelzett célból a tagokat össze nem hívják, a bizottság összehívásának eszközésére a járási szolgabírók jogosítassanak fel és utasitassanak. Ezen bizottságokban, melyhez az a biztos mindenkor meghívandó a szolgabíró vagy a bizottságban megválasztott helyettes elnök elnököljön. Ezen — az alispán által kimerítően megindokolt javaslat egyhangulag elfogadtatott.

Végül miután az erdőügyek előadójával a gazdasági előadó jelöltetett ki, az ülés délután 2 órakor befejeztét nyert.

A bacillusokról.

Irta: Sztér Kálmán.

Folytatás.

Hogy e parányiságok szabad szemmel nem láthatók az természetes, a ki nem előzőlr látja, az ugyan már 600 as voval 360,000 es felületi nagytás mellett is felismeri azokat, a midőn a nagyobbak körülbelül akkorianak látszanak, mint a legkisebb nyomtatott i betű; (idő) világosan azonban csak ezt meghaladó, az apróbbak pedig 1000 ig terjedő és még erősebb nagytás mellett sem látszanak nagyobbak, egy kis pontocskánál.

A mi által jelentéktelenségük dacára még a laikus szemek előtt is leghamarább feltűnnek is más szervezetlen testektől, vagy élettelen organismusoktól legkönnyebben megkülönböztethetők, az sajátos mozgások melyet a vízben vagy más közönsé folyadékban láttatnak, és a melynél fogva alakjaik szerint majd tengelyek körül forgó gömbök és hengerek, majd valami titkos erő által hajtott csavarok, majd pedig miniatúra kigyók mozgásait utánózzák és o mellett a térben is előre, hátra, vagy oldalaslag haladnak.

E mozgásokból következtetve, nem csak Leowen-hoeck, ki a bakteriákat mintegy 200 év előtt felfedezte, hanem csaknem a mi napjainkig a legtöbb állatoknak tartották a bakteriákat és mint ilyenek kapták nevüket is; Dr. Cohn és Dr. Nägeli újabb vizsgálatai által azonban most már véglegesen megállapítottak tekinthető, hogy a növények országába, nevezetesen az alsóbb rendű gombák sorába tartoznak, sajátos mozgásuk pedig egyáltalán nem önkéntes, hanem tőlük független erőművi okokon és ezek körül elő sorban a Brown féle molecularis mozgáson alapszik.

A bakteriák valamint alakjaikra, úgy a talajra való hatásai tekintetében is igen különböznek egymástól; általában a feloszlás tényezőinek tekintetnek, melyek a szerves testeket egyszerűbb vagyületekké — rendszerint elemekre bontják fel; s mellett azonban némelyek egészen ártalmatlanok, mások a legpusztítóbb bajoknak (lópfene, diphteria, kolera sat.) okozói némelyek csak az elhalt organikus testeken és azoknak maradványain élődnek; (Saprophytae) mások mint élődnek az élő testekre vannak utalva, a nélkül, hogy valami nagyobb kárt tennének bennük; (parasitae) némelyek azonban pathogen természetűek bírnak, vagyis megtámadják az egészséges szervezetet, sőt vannak festanyag termelő (chromogen) bakteriák is, a melyeknek működéséből az ó és újabb kor csodái körül nem egyet vagyunk képesek természetesen uton megmagyarázni.

Mindenen különbségek dacára is azonban, legalább az eddigi vizsgálatok által nincs igazolva, hogy a bakteriák alakjaik és a talajra való hatásai különbözőségéhez képest ugyanannyi különböző nemeket vagy fajokat képezzenek; sőt ellenkezőleg, minden arra vall, hogy általában igen nagy alkalmassági képeséggel bírnak, és ezen sajátáguknál fogva egyik alakból a másikba átmenni, sőt természetüket is megváltoztatva, az ártalmatlanok veszélyes pathogen természetűek, és viszont igen hajlandók; legalább az ártalmatlan szőna bakteriát, illetőleg konstátálva van, hogy a lópfene kóroanyagát képező legveszélyesebb bakteriává változhatik át.

Némelyek szerint a különböző alakok csak a különböző táplálkozási viszonyoknak különböző termékei volna; sőt megcsáfoltatlanul áll Dr. Nägelinek azon nézete is, hogy a különbözőknek látszó bakteriák általában, bizonyos magasabb rendű telepnövények

(Thallophytae) csak különböző fejlődési állapotait képeznek.

A bakteriák életében két állapotot kell megkülönböztetnünk, ezeknek egyike, midőn alkalmas talajban vízzel megéjtődve tenyészik és szaporodik, melyet vegetatív állapotnak nevezhetünk; a másik pedig az, midőn tenyésztettüknek feltételei, különösen a nedvesség elvonatván tőlük, megsejtenek tenyészni, szaporodni és beszáradva szunnyadó állapotba esnek, igen hasonlítván ezen minőségükben természetükre nézve a beszáradt, azonban mégis életképes állapotban maradt növényekhez, melyeknek csak nedves talajba kell jutniok, hogy azonnal ismét tenyészni és szaporodni kezdjenek.

A bakteriák rendezése szaporodása megoszlás, hasadás útján történik; a kifejlődött sejten ugyanis csakhamar ismétlethez hasonló bemetszés keletkezik, melynek nyomán a sejt ketté oszlik vagy hasad. (Ismét a bakteriák újabb elnevezése.)

Szaporodásuknak másik, kivételes módja az, hogy kisebb-nagyobb számú, rendkívül parányi gümbszerű sejtek, (mikrococcus) képződnek az anyasejt belsőjében, melyek kifejlődésre jutván, alkalmas talajban épen úgy tenyésznek tovább, mint a magasabb rendű gombák spórái.

Vannak sokan, a kik ezen kívül hajlandók megengedni, hogy a bakteriák egyszerűsége öt vagy önmegszórási (generatio aequiva, gener. spontanea v. abiogenesis) útján is szaporodhatnak, a mi azonban mind eddig nem csak bebizonyítva nincsen, hanem nagyobb tekintélyű bakteriologok, nevezetesen Pasteur nézete szerint nem is valószínű.

Ha azonban szaporodásuknak ezen harmadik módja ki is volna zárva, azért a bakteriák mégis valami rettenetesen, mint láttuk mértani haladványokban szaporodnak és miután fejlődésük igen rövid ideig tart, a számítások oly mennyiségeket eredményeznek, hogy megáll előtök az emberi elme.

Folytatása következik.

Pongrácz Lajos urnak

(Folytatás vége.)

Azt tudjuk, hogy az „idény“ szót több más hasonlóan alakítottakkal a Szarvas-féle orthodox iskola el nem fogadja, a nélkül, hogy jobbakat tudott volna helyettük állítani. Ha már most ennek a repudiálásnak az okát keressük, bajos sőt lehetetlen azt felrónunk épen a régi nyelvezetükre való támaszkodás mellett, mert ha az idény (az időből) a termés (a termésből) sat. nem jó alakítás. akkor nem jó az idény (az „enni“ből) a legény, a szegény, a lepény sem sat. valamint a szabály azonságánál fogva nem volna jól alakítottak azon szavak sem, melyek ány képző raggal fejeznek ki bizonyos fogalmat, például: *leány, sorány, ingorány, magány*. S ki merné ezek helyes voltát kétségbe vonni?

A névelőre nézve (a, e, az, ez) azt tanultuk valaha, hogy az előbbi módon irandó a mássalhangzók, ha, az utóbbi módon a magánhangzókkal kezdődő szavak előtt, a mi, mert a természetes jóhangzat kiválalma, megfelel a latin a és ab nak (procul a Jove a igne) most pedig vannak sportnyelvészek, a kik abban affectálnak, hogy a mondott szabálytól eltérőleg ama embert, eme állatot írjanak.

Hát ugyan minek ilyen bizonyítványt kiállítanunk saját korlátozottságunkról? s az is gyakran előfordul a mostani újdonsült irodalmároknál, hogy az *amaz, emes, amu, eme* mutató névmásokat felcserélik: az *azon, ezen* mutató névmásokkal, mintha ez a kettő az utolsó hajszálig, *egy jelentésű* volna, holott ez nem áll, mert a beszéd helye értelményére figyelő stalista nem fogja írni például: én *ama* meggyőződésben vagyok, a mi annyit tenne, mint a németben: ich bin *jener* vagy *in jener Meinung*, *azon* meggyőződésben e. h.: der, vagy *in der Meinung*, viszont pedig jobban is, ezekben is fejezi ki magát „*ama*“ nevezetes napon, mint ha ezt mondja valaki írja: *azon* nevezetes napon. Ha pedig az „*azon*“-takarja használmi, akkor a távolabb mutató névmás hiányát az a közbeszúrásával kell pótolnia ekkép: *azon a nevezetes napon*

A *tisztelegni és tisztelkedni* szók közt, mely utóbbit most egyáltalában használaton kívül helyezték, igen lényeges különbség van, tisztelegni ugyanis annyit tesz, mint *katonailag köszönni* (présentiren, salutiren) *tisztelkedni* pedig: polgári vagy udvariassági módon mutatni be a személyes hódolatot.

Kérdem, vajon nem volna e szükségünk most is ezen utóbbi kiküszöbölt szóra? . . Sőt igen, kár volt tehát azt az élők sorából addig míg jobb szók helyette nincs, használaton kívül helyezni.

Csak a napokban olvastam ismét egy egészen új szót egy jól szerkesztett napilapban egy úgy állásra mint képzettségére nézve előkelő cikkirótól a következő mondat szövegében: „Titkok pásztorolását sem

tartom kellemes feladatnak, mert a titkok előbb jönnek napvilágra, és az ártatlan pásztor compromittálásával végződnek.“ Ha a pásztor szó nem fordult elő másodszer is a mondatban, azt kellene hinnem, hogy a *pásztorlás* talán tolleszamszlásból vagy épen egyszerű sajtóhibából a *palistolás, elpalistolás* helyett csuszott a szövegbe, így azonban, midőn a mondat végén a jámbor pászornak is szerep jut, ezt az értelményére nézve még határozatlan és teljesen ismeretlen szót mint új alkotási kísérletet kell tekintenem, és őszintén ki mondanom, hogy ennek bármily értelemben leendő használatba vétele épen nem kívánatos. Mert hiszen a törzs már maga is idegen, minek tehát ezt ragok hozzáadásával tovább szaporítani?

Végre, de kérem itt a tudományok minden ágában jeleskedő doctor urakat, hogy félre ne értsenek, midőn azt indítványozom, hogy a „*doctor*“ szó helyett használtsák a „*tudor*“ czim, épen úgy, mint ahogy elfogadva lón a *professor* helyett a *tanár*, az exegeta illetve catecheta helyett a *bitelemző*; a consiliarius helyett a *tanácsos* sat. — Vagy talán nincs igazam? . .

Pajor István.

Gazdászati.

A nm. m. kir. föld. ipar és keresk. minisztérium a lótenyésztés érdekében következő rendeletet bocsátott ki.

(44913. szám.) Úgy a hadsereg, mint országos lótenyésztésünk különös érdekében fekvőnek tekintem a részéről már régóta kezdeményezett ama törekvés érvényesítését, hogy a hadsereg évi lószükségletének lehető nagy része, közvetítők mellőzésevel, a tenyésztőktől való közvetlen vásárlás útján szereztesse be.

A közös hadügyminisztérium a közvetlen bevásárlásoknál kínálkozó előnyök tekintetbevételével már a múlt évben beleegyezett abba, hogy a lótenyésztési bizottságok közreműködésével 24 helyen rendelkezésnek katonai lóvásárok, melyeken a tenyésztők alkalmas lovakat közvetítők mellőzésevel eladhasák a helyszínen megjelenő katonai bizottságuk; s így a teljes vételért minden levonás nélkül azonnal megkaphassák.

Ezen múlt évi vásárok összes eredménye alig negyedszázad lónak megvásárlásában nyilvánult, mit a hadseregnek évenként 4000 darabot meghaladó lószükségletével szemben, aránylag gyenge eredménynek kell tekintenem.

Nem kicsinylen a kezdet nehézségeit, melyek az intézmény meghonosításánál első ízben gátlólag felmerülhettek, de ezektől eltekintve, a gyengébb siker egyik okát a beérkezett jelentések szerint abban is kell keresnem, hogy a vásárok megtartása több vidéken kevéssé kihirdetve nem volt, valamint hogy a tenyésztő közönség nem világosított fel az új intézményekről, reá háromolható előnyökről; továbbá hogy a közigazgatási hatóságok részéről nem mindenütt sejtetett ki kellő erély a vásári rend fenntartása s az intézmény meghonosítására törekvő közvetítők káros tüzelmének megakadályozása körül; úgy hogy több helyen megtörténhetett az, miszerint rossz akaratú közvetítők által hírek terjesztésével lebeszéltek a vásárra készülő tenyésztőket lovak elővezetéséről, sőt a vásárokhöz vezető utakat elfoglalva, az elővezetésre szánt lovakat előlegesen besorozásrólhatták.

A katonai lóvásárok intézményével tavaly lett első kísérlet eredménye tehát a jelzett oknál fogva nem adván elég biztosítékot arra nézve, hogy a hadsereg évi lószükségletének bevásárlása a czélba vett módon már ez évben újlag csak a kísérletképeni vásároknak szűkebb körben való rendezésére kellett szorítkoznom.

Midőn az ezen vásárok megtartására vonatkozó hirdetményeket kellő mérvben és módon való kifüggesztés végett czimnak megküldöm, hangsúlyoznom kell, miszerint az idei vásárok eredményedöntő befolyással leendő arra nézve, hogy a katonai lóvásárok intézménye Állandóan meghonosításra, és jövőre szélesebb alapokra fektetve országoszerű kiterjesztésre.

Az idei vásárok sikerétől függ tehát nagyrészt, hogy hadseregünk lószükségletének minél nagyobb része ezentől közvetlenül a tenyésztőktől szereztesse be, s hogy a közvetítők mellőzéseből a tenyésztők javára háromol haszon közgazdaságunk előnyére állandósítható legyen.

A siker legfőbb biztosítékát abban látom, ha a tenyésztők e vásárok megtartásáról a legbizalmasabb körben értesülve, megfelelő minőségű lovakat bizottságok elő vezetik, s ha a vásár alkalmával a vásárló bizottságok működése czélsszerű közigazgatási intézkedések által lehetőleg előmozdítatik.

Az úgy különös fontosságára való tekintettel bizton elvárnom tehát tisztelt czimtól, hogy a kiküldött hirdetéseket minden községben azonnal lehetőleg kifüggeszteti valamint hogy a katonai lóvásárok napjaira a megye területén megtartandó minden egyes hetivásár

alkalmával az illető, községekben szóval is kihirdeteti a kiküldött hirdetmény tartalmát. Felhívom továbbá, hogy minden szolgabírói járásban intézkedjék, miszerint az illető községek jegyzői és bírói a tenyésztő közönség körében szóval is megmagyarázzák a katonai lóvásárok fontosságát, ismertetessék a tenyésztőkre ezekből háromolható előnyöket, valamint hassanak oda, hogy a közvetítők részéről az intézmény meghonosítására s ez által a tenyésztők közvetített kárára közrebocsátott álhírek a közönségnek hitelt ne találjanak.

Végre pedig meg kell követelnem, hogy a katonai lóvásár napján a vármegye egy közigazgatási tisztviselője a helyszínen megjelenjen, s rend fenntartását minden rendelkezésre álló eszközzel biztosítsa és jogot nem sértve, de minden jogtalan beavatkozást elnyomván, oda hasson, hogy a közvetítők tiltott és káros tüzelmek megbénitassanak. Budapest 1886. augusztus hó 13-án. A miniszter megbízásából Tanfi s. k.

Ezen rendelet folytán az alispáni hivatal a szükséges hirdetmények iránt azonnal intézkedett. Most már a gazda közönségtől függ, hogy a kormány által nyújtott ezen előnyt mikép fogja a maga érdekében érvényesíteni.

Kir. adótárnok úrnak, minapi válaszára.

(Nem polemia, csak felvilágosítás.)

Szívesen megengedem, hogy az elintézendők oly tulajdonságai mellett, a milyen a kir. adóhivatalnál egy tiszt személyre esik, a megtévedés úgy ezen mint hasonl helyzetben levő bármely más hivatalnál is csaknem kikerülhetetlen.

A mi a válasz azon kitételét illeti, hogy sőt „a megintés átvételét megtagadta“, ez oda módosítandó, hogy: sőt a megintés átvételét meg nem tagadta. Itt van az most is; tehát csak a szolga referált hibásan; hanem sőt igenis kijelenté a kézbesítő előtt, hogy az átvétel irásbeli elismerése előtt szeretné a megintést valam férjével közölni, a kit ma vár haza; a minthogy én, megelégedésem folytán, lithoni gyógyítás végett még az nap (aug. 9-én) haza is érkeztem.

A válaszban felhozott ama körülmény pedig hogy a Schreiber Alojzia-féle hagyatéki összeg felvétele iránt az árvaszéki kiküldött újból jelentkezett, oda redukálódó, hogy: miután azon peressé vált hagyatéki ügy a felek által nagyon sürgettetett, a kir. törvényszék kintaló végzése folytán, a kir. adó mint letét hivatal szívesen a kérdéses összeget nem hibásan de szokás ellenére az árvaszéknél közvetlenül saját közegé által befizetni; így midőn az erről hivatalosan még nem értesült tiszt ügyész, mint az árvaszéknek már előbbról utasított megbízottja az adóhivatalban a pénzfelvétel végett megjelent, jobbnak küldetése a jelzett előzmény folytán földel legessé vált.

B. Gyarmat, 1886. augusztus 30-án.

Pajor István.

H i r e k.

Személyi hírek. Gróf Gyürky Ábrahám főispán úr önmegméltósága szeptember hó 1-én érkezett megyénk székvárosába, hol a közgyűlés és ülések után számos kérdő széklet tartott, mely alkalommal a tisztikar működése felett megelégedését fejezte ki. — Scllovazky János alispánunk aug. 31-én jött a székvárosba hol több fontos ügyet elintézve csak szept. 3-án távozott el.

Hymen. Milován Elek b. gyarmati közbecsülésben és közkezdveltségben álló fiatal kereskedő barátunk, aug. hó 28-án jegyezte el Iszákovics Sóna kisasszonyt, öz. Iszákovics Mihályné, szeretett kedves bányát — Szent Endrén. — A menyasszony néhai édes atyja Iszákovics Mihály tekintélyes b. gyarmati kereskedő volt, s az Iszákovics család városunkban ezeltől több évvel közszertetben része szült. Készszeresen örvendünk tehát, hogy ezen család egyik kedves sarja városunkban alapítja meg boldogságát, melyhez őszinte szívből minden jót és tartósságot kívánunk. — Praff Ferenc ságujfalusi uradalmi tisztartó a megyénkben általánosan ismert kitűnő gazdász s napokban vezetett oltárhoz Stelkovics Júlia kisasszonyt, Stelkovics János leányát.

Budavár visszafoglalásának 200 éves jubileuma alkalmából szept. 2-án B. Gyarmaton a róm. kath. templomban, szintén tartott bálaadó isteni tisztelet, melyen a főispán és alispán is a megyei tisztikarral és az itteni hivatalok személyzetével és több megyei notabilitással részt vettek. A kegyeletes tény emlékéül a város utcai sűrűn felváltak lobogóva.

Főispáni ebéd. A közgyűlés és a közig. bizottsági ülés után főispáni ebéd volt, melyen közel 40-en vettek részt. Ez alkalommal főispánunkat az alispán elvette, majd az alispánért Sréter Alfréd üritett poharat, alispán egyéniségét Bismarck herceg egyéniségével hasonlított össze.

A lefolyt héten szept. 1-én és 2-dikán a törvényhatósági ülések és gyűlések egész sora tartatott, melyeken szabadság idejét megszakító alispánunk, majd főispánunk elnökölt szept. 1-én volt központi választmányi ülés, d. u. Állandó választmány, szept. 2-án a megyei költségvetés megalapítása tárgyában közgyűlés, utána közigazgatási bizottsági ülés, melyet árvaügyi és fogymeli felelősségi ülések valamint számonkérőszék követek. — Steller Tóni bátyánk ezen hó 6-ai napokat „nagy mosás“-nak keresztelte el.

Kinevezés. Gr. Gyürky Ábrahám főispánunk az id. Fülkel Károly halála által megüresedett levéltárnoki tisztségre Baloghy Dezso főleki járási szolgabíró nevezte ki a ennek helyére pedig Horváth Albrecht tb. segéd szolgabíró helyettesíté.

Dr. Ehrenreich Lajos kitűnő járási orvosunk szíri lakásán fényes és kedélyes névnapély folyt le aug. 30-án. Az általános tisztelt és szeretetben álló orvos urat Sairák város és vidékének, úgy szólván összes intelligenciájára, a Degenfeld gróf család is, meg tisztelt látogatásával a nagy vacsora után reggeli 4 óráig tartó táncmulatság fejezte be a névnapélyt. Dr. Ehrenreich Lajos az orvosok és természet vizsgálók temesvári nagy gyűlésén is részt vett, hol tudományos felolvasása általános tetszésben és elismerésben részesült. Ezen utja miatt lett elhalasztva aug. 30-kára a névnapély, mely alkalmából mi is utólag legőszintebb jó kívánságainkat fejeztük ki, a széles körben ismert nagy tudományú és humánus orvos úrnak.

Műkedvelői előadás. B. Gyarmat tegnap a nyári színházban a műkedvelő társulat tagjai a „Vadgalamb” című színművet hozták színpadra, Kuppis Natália úrnőleg. Liszt Ferenc jeles tanítványának szíves közreműködésével, ki a színelőadást Liszt Ferenc 12. sz. „Magyar Rapszodiájával” fűszerezte. Az előadás részleteiről lapunk jövő számában fogunk megemlékezni. Any nyit azonban jelezhetünk, hogy nagy számú közönség készült a vett részt az előadásban, melyre a próbák Török Sándor bácsi lelkesítő és buzgó vezetése mellett a mult hét folyamán minden nap nagy szorgalommal és nem kevés felfeszítéssel tartattak meg. Megjegyezzük még, hogy lapunk mult számában közölt névsor változatát észrevettük, a menyiben az ott elősoroltak közül: Chikány Lang Aranka, Lévy Bert, Szikladyi Teréz, Kubányi Margit és Hatos Margit úrnőleg, valamint Aninger László, Tapolcsányi és ifj. Elzstner Ferenc urak között nem léptek fel.

A pálinka áldozata. Mult keddec délután az ismeretlen imaház környékén egy bolt emberre bukkant a rendőrség; a vizsgálat kideríté, hogy az illető bizonyos Weiser László szíves munkás, 50 éves ipolyvári illetőségű egyen volt; az orvosrendőri boncolás pedig a hirtelen halál okát a szíves italok túlzott fogyasztása okozta.

A kapocsai mezején. Esztergály közönséghez tartozó regényes kapocsai erdőszélen Sat. István napján vig. mulatság folyt le, melyet a közeli községek érdeklődése rendezett. A mulatság este Hanulay János körjegyző házában nyert folytatást és reggeli 8 óráig tartott. Tudósítók a következő hölgyek sorát említi: Buchelt Irma és Berta, Bartholomeusz Levente, Kovács Jolán, Hanulay Marika, Hadetz Olga, Madách Ilonka, Kubányi Marika, Bende Irén, Mártony Etelka, Fényes Ilonka, Nádasy Gizella, Plakovicz Marika, Tornai Jolán, Szei Mária, Holec Marika és Básthy Erzsébet. Ezen kívül jelen voltak Bartholomeusz, Kubányi, Frey, Hanulay, Buchelt, Henricz, Madách, Gelláné, Tóth Sándorné, Kubányi Józsefné, Bende Sándorné és Mártony Erzsébet.

Lezár hat nekünk is boulevardünk; a közlekedési minisztérium ugyanis mint halljuk helyben hagyta a megyei kir. építészeti hivatalnak azon tervezetét, amely szerint Balassa Gyarmat főutcáján a közlekedési 8 méter szélességben az állam már a legközelebbi tavasszal újonnan helyreállítja. Ezen munkálatokkal együttesen lesz végrebejárható a főutca 8 méteresen túli részeinek szabályozása is, mely azonban már a város torbe, megoszolva a ház tulajdonosokkal. A haladás szelleme és sok érdek követeli hogy létrejöjjön a közmunka; mert a mostani állapot mellett főleg téli idején ki-mondhatatlanul sokat kell szenvednünk; és mert nincs a városnak egyetlen közútja sem, sőt helyül tehát esteinket bármily káros is, kénytelenek vagyunk a főutczát használni. Ha pedig a tervezet szerint elköszül az újra közvezés, s ha mint halljuk a kocsi út mellett a kis mezejéből a Tabán utcáig mindkét oldalt kettőre sávot fog vezetni és jól megválogatják a legkülönbözőbb fák, akkor elmondhatjuk: a belelő nélkülözhetetlen sétatér egy csapással meglesz.

Nyilatkozat. A b. gyarmati iparos iskolai bizottság az 1885-6. tanévi jelentésében ily kitételekkel is él: „tekintve, azonban az iparos tanuló hiányos és nem megbízható nyilvántartását, hajlandók vagyunk a megrovandó mulasztást a „kezdő nehézségei” rovására tudni be”, alább, hogy pedig mennyire keveset törődnek az iparos gazdák tanulóik iskolai ügyével s így ezeknek szellemi és ezzel karöltve járó anyagi érdekeivel, kitéjük abból is, hogy a tanulóknak műhelybe fel-

fogadása első két évét próba éveknek mondják és iskolába nem küldik. Olyképp oda vetett vádakat, hogy a nagy kőműves, ki az 1844. évi XVII. t. cikkeket nem ismeri, könnyen azokat az iparostulajtokra illelőnek tartja. Midőn az előjáróság ily meghatározatlan s föltételekre oda vetett vádakat ellen egy az iparostulajtokat mint annak hivatalos személyzetét illetőleg határozottan tiltakozik kijelentve, hogy az iparos tanoncok nyilvántartása egy mint minden más iskolai ügy, a legpontosabban s legmegbízhatóbban van vezetve, azonkívül a hivatalos személyzet a nevezett törvény 68 §-a ellenére eddig semmi vétéséget sem követett el. Hanem igenis ha léteznének mulasztások, azok csak az ipar megbízottak mulasztása alapján történhetnének, mert ezeknek feladata a műhelyeket látogatni, az ott talált és be nem szegődött s így iskolába sem járó, ép úgy hosszú próba időre fogadott tanoncok s egyéb visszaélésekről jelentést tenni ily pedig ez azok elmulasztják, az iparostulajtok által mint a törvény világos szavai szerint annak felelősséggel nem tartozók, általa nem, hanem csak az iskolai hivatal által vonható a kérdőre. A b. gyarmati iparostulajtok előjáróságának határozatából. Kommerell Gyula elnök, Vaguer István jegyző.

Új élet pezsdül már a legközelebbi napoktól kezdve a politikai és társadalmi téren. Megindulnak az országgyűlés tárgyalásai, használnak a fűrdőhelyeken nyaralók, megkezdődnek a színházak és kaszinók, egymást váltják fel a gazdasági kiállítások, versenyek, futtatások, stb. ily idősakban a művelt magyar közönség nem nélkülözhet egy jól szerkesztett napilapot, mely — mint a Pesti Hírlap — mindezt kiterjesztett ágyelműt, bőven és élvezetes módon megírva közli a nap eseményeit, jól és gyorsan értesíti olvasóit nem csak az itthon, de a külföldön történtekről is, s amellett, hogy ha krónikása a napnak; amellett, hogy vannak oly speciális rovatai, melyek egy más magyar lapnál sem találhatók fel (előleg csak a Tisztelet Házból című kitűnő országgyűlési karcolatokat említeni, melyeket Mikszáth Kálmán ír), még hiteket három közhasonnal melléklapot is közöl; ezek: „Kertészeti Újság” minden szerdán, „Házi Tanácsadó” minden csütörtökön és „Gazdasági Újság” minden pénteken s ad hetenként külön szemelvényeket, évenként 60—70 zsebkönyvvel. Hogy legtöbb tárcsát, csevegést, színházi hírt stb. közöl, az már rég ismert dolog. Nem csoda, hogy ily tartalom s a politikát illetőleg minden párttól független lap hasznában eddig példátlan gyors virágzásnak indult s ma több mint hásszáz példányban jelenik meg. Persze nagy része van ebben a díszes kiállításnak és a lap nagy olcsóságának is (egy hóra 1 frt 20 kr., negyedévre 3 frt 50 kr.). Az előfizetési pólus a Pesti Hírlap kiadóhivatalához (Budapest, V. Nádor-utca 7. sz.) küldendő. Ugyanannét mutatónyomtatások is kérhetők; ilyeneket egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

A szírák járásában a szarvasmarhák között a lép fene kezd uralkodni, s néhány darab már el is hullott. Tűz. Mohorán asept. 1-én Tolnay Gedeon úr 3 kazal szalmáját a tűz emésztette fel. A tűz este 9 órakor ütött ki s a reggeli órákig virágította be a látha tárt, 1000 frtyi kárt okozva a tulajdonosnak.

Blasko Agnes 18 éves hajadon Bercezen állítólag halva született 7 hónapos gyermekét mint egy három hét előtt születnek kertjében elásta, azonban a becselt csendőrségnek sikerült a tettest felfedezni; a hulla felcseztván, törvényszéki boncoltatott. — Zeélyben a temető szomszédságban egy ládájában elhelyezett csecsemő holt testére akadtak, mit a község őrséje már félig meddig fölönemestettek, a föl nem emésztett részt pedig B. Gyarmatra hozták, mert a község előjárósága, valami bűncselekedet vél itt felfedezhető.

Közárdon Mutnyaszky Ignác 18 éves legényt a határban halva találták. Hogy bűntény vagy hirtelen halál fűző-e fene, még nem tudható.

Főmunkásság hírlapnak, Magyarország herceg primása, kinek nemeselelő jótékonyait már eddig is óriási alapítványok hirdetik, újabb babért fűzött nagy nevéhez a menyiben a mult évben 200 ezer frt alapítványt tett egy háza háza. Ezen árvák Nagy-szombatban folyó hó folytán nyílik meg. Felvételnek az esztendőmi érseki egyház megyebeli teljesen vagyontalan rath. árvák, kiknek sem atyjuk sem anyjuk. Csak másod sorban vétettek fel oly vagyontalan árvák, kiknek atyjuk elhalt; ugyan az anyjuk él. A bibornok herceg primásához benyújtandó kérvények következő okmányokkal szerelendők fel: 1. az árvák sz. keresztlevelével, 2. az elhunyt szülők halotti bizonyítványával, 3. a gyámhatóságnak a vagyontalanságról szóló bizonyítványával. A felleveendő árvák 6—14 évesek lehetnek. Az árvákban leendő árvák nem csak teljes ellátás — t. i. élelem és ruházatban hanem szellemi kiképzésben is fognak részesülni, amennyiben a nyilvántartási elemi és gimnaziumi tanodákban fognak járni. A kérvények minál előbb az illető plébánosnál nyújtandók be, ki azokat a felsőbb helyre átváramtatja.

Öngyilkossági kísérlet. Horváth Gusztáv b. gyarmati cipész tanoncz folyó hó 2-án gyufa oldalról ivott, s csak a régiósi orvosi segélynek köszönhető, hogy az alig 16 éves fiatal gyerek sebezé házába nem került.

Helyreigazítás. A „Nógrádi Lapok” mult heti számában a többiek között azt olvastam, hogy hanyagság s rendtelenség végzett Ragyolcz község bírája s pénztárnoka hivataloktól felfüggesztettek, miután az éves információ alapszik, mert nem mi, hanem a csákánybázi bíró, mint volt pénztárnok, kérem ezt a legközelebbi számában kiigazítani. Kelt Ragyolczon, 1886. augusztus 31-én. Nagy Imre bíró.

Szerkesztői üzenetek.

Losoncz. F. urnak, majd rá kerül a sor. Türelmet kérünk. Hírák. R. Ha P. ur cikksorozata be lesz végezve, úgy a recenziókat helyet keressük.

Somosajfalu. K. M. tanító úrnak. Ily módonban írt cikkek, ha teljes igazsága volna is, — nem közölhető. — Hogy T. ur feljelentése alapos-e vagy alaptalan? azt a község bizottság által rendelt vizsgálat fogja kideríteni. Ennek eredményét annak idején közölni fogjuk.

Horváth Danó,
felelős szerkesztő.

Gazdik Lajos vaskereskedésébe

egy

t a n u l ó

azonnal felvétetik B. Gyarmaton.

SZOLYVAI POLENAI OLENYAI

szarvanyvizek, valamint

LUHI-ERZSÉBET

gyógyforrás vize, — mindannyian kitűnő gyógyító ita-
lok s járványos betegségek alkalmával is nagyhatás-
nak, — megrendelhetők

MARSALKÓ KÁROLY

munkács uradalmi ásványvizet birtokló Helyeg-
házán, a kaphatók országgyűlés minden nevezetesebb
gyógyszertárakban, fűszerkereskedésekben és vendég-
lőkben is.

1469—886 sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A rótsági kir. bíróság mint teleknyi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtónak és Alherthy Ferenc a b. gyarmati takarékp. és hitelintézet, és Kotz Pál csatlakozott hitelintézetnek Veisler Adolf végrehajtást szavazó elleni 384 frt 54 és fél kr. tőkét követelő és járulékal iránti végrehajtandó ügyében a rótsági kir. járásbírószék területén lévő Pencs Pencs községben fekvő a pencsai 421 sz. teleknyében foglalt Veisler Adolf névű álló + 1 sor 1006. haza. szállón a csatolt adóbizonylat szerint 242 frt becsértékben, továbbá a 3 sor 1192 haza. házszám szállóra a csatolt adóbizonylat szerint 340 frt becsértékben, végre a 4 sor 1199. haza. házszám szállóra szintén a csatolt adóbizonylat szerint 44 frt becsértékben az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1886. évi szeptember hó 17-ik napján d. e. 8 órakor Pencs Pencs község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiképzési áron alól is eladhatók fog.

Árverési szándékosok tartoznak az ingatlanok becsárának 8 szatollját közzéadni vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet B. §-ban kijelölt ovdák-képes értékpapírban a küldött kezéhez letenni vagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésétől kiállított szabályszóró elismervényt átszo-gáltatni.

Kelt Teresken 1889. évi július 3-án. Rótsági kir. járásbíró-ság mint teleknyei hatóság.

Árverési hirdetmény.

Alulírott urad. tisztartó rótsáról ezenel közhírré tétetik, miszerint a rádi közbirtokosság tulajdonát képező „Regale jog” mely Rád községben és a hozzá tartozó Drapkö és Körtyési csárdákban gyakorolható, a hozzá tartozó épületekkel együtt 1887. évi január 1-től számított 3 esetleg 6 évre, folyó 1886. évi ésep-tember 15. napján délelőtti 10 órakor Rád község hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a leg többet ígérők haszonbérbe fog adatni.

Kiképzésről ár 1000 frt azaz egyezer forint, melynek 10 száz tőlát az árverést megelőzőleg alul-írtánl leteendő.

Zárt ajánlatok alulírt tisztartó által az árverést megelőző napig a fent kelt bánatpénz csatolás mellett elfogadhatók.

Az árverési feltételek az árverési óhajtok által az uradalmi tisztviselőnél bármikor betekinthetők Rádon, 1886. auguszt 23. án.

Burján Benó,
urad. tisztartó.

Birtok haszonbérbe adás.

Kis-Libercsén egy 1000 holdas birtok 1886-ik évi novem-ber 1-től bérbe adandó. Bővebb tudósítás nyerhető Lőczban özv. Pongrácz Ádám-nénál.

Italmérési jog haszonbérbe adása.

A csalári közbirtokossági kormamajog, hozzá tartozó épületekkel 3 esetleg 6 egy-másután következő évekre 1887-ik évi január 1-étől nap-jától bérbe adandó. Írásbeli ajánlatok folyó 1886. évi ésep-tember 5-ik napjaig End-rődy István közbirtokosnál 10-száztohi bánatpénz hozzá csatolása mellett beadhatók, ha az írásbeli ajánlatok eredményre nem vezetnének ugyancsak folyó évi szeptem-ber 5-ik napján a nyilvános árverés délelőtti órákba meg-fog tartatni.

Értesítés és meghívás!

Van szerencsém Balassa Gyarmat város és környékének nagy-rabcsült vevőim és a t. cz. közönségének szíves tudomására hozni, hogy évek óta Budapesten, Gizellátér 3. sz. a volt butorrak társulat f. évi augusztus 1-ével a fővárosi árvaszék által eddig birt-hivatali helyiségeibe: Rótsa-tér és Lipót-utca markán (a régi város-háza mögött) helyeztem át. Eme helyiség változtatásának fődjia a butorakmarkában egy új rendszernek alakítása azaz: közhataló, teljesen felszerelt mintatermek és szobák, melyek az árak ala-pos megtekintését, azok minősége és izléses kivitelezésének megbirál-tását lehetővé teszik. — Ezen alkalmattal a volt helyiségeből áthozott összes asztalos és kárpitos butorkészlet rendkívül o-csó áron eladatik és meghívom nagyrabcsült vevőim és a t. cz. közön-séget ezen kedvező butorbeszerzési alkalom felhasználására. — Ké-pes árjegyzék kívánnára bérmentve küldeték.

Tisztelettel

Sarkány Ig.

butorgyáros, Budapest, Rótsa-tér- és Lipót-utca
sarkán (a régi város-háza mögött.)

Hirdetés.

Folyó 1886. évi október 3-án árvereztetik, Ipoly-Balogh községben lévő közbirtokossági kormama és mézarszéki jog, kormama épületekkel együtt haszonbérbe 3 esetleg 6 évi időtar-tamra, árverezők 125 frt bánatpénz letételével az árverésben részt vehetnek. Közelebbi felvilágosítást ad alulírott Ipoly-Ba-logh

Koch Viktor.